

Cuprins

α Intervalul Alpha	11
Cele șase începuturi ale sfârșitului	21
3. Nimic din cele proferate nu oglindesc ceea ce există	24
Z. Frumusețea destrămării	25
3. Sub stres, cuvintele ascund un nonsens devastator	26
Z. Un străin umblă prin noi	29
3. Mesagerul încolțit	30
A. Oboseala unei vieți mizerabile	33
D. Existența nu se ghidează după principii literare	34
3. Moartea este un fruct interzis	35
A. O injurie neplănuită	41
1. Declasarea maximă	42
2. Niciun destin nu este individual	44
Z. N-au să poată veni toți la căpățiul tău	48
6. Ceea ce-ți lipsește nu există	51
A. <i>Vezi scriitori peste tot</i>	52
6. Casa cu metafore	53
1. Lipsa anotimpurilor e supărătoare	54
6. <i>Un gol lipsit de culoare</i>	57
A. Nu m-aș mira să aflu că ne-am cunoscut cândva	59
D. <i>Trecutul este un alt fruct interzis</i>	60

6. Poezia uralelor.....	62
Z. Un incredibil șir de coincidențe	64
2. Aventura galeză	67
4. Inundat de silă și oroare.....	71
2. Sigiliul mîntuit al elocvenței.....	75
4. Duhul mulțimii te va disprețui oricum.....	80
A. Seamănă izbitor cu tatăl meu	81
Marele Text	83
2. Trecut, viitor, prezent... trecut.....	99
4. <i>Once you're gone, you can never come back</i>	101
2. Soțul rătăcitor	103
3. Lumea noastră nu mai există	108
1. Lupta lui Eli'havar cu Îngerul.....	110
2. Misiunea mea se încheie aici	114
3. N-am mai apucat să-l sărut viu	116
2. Solul unei ființe complicate.....	118
B. Utilitatea războiului	122
3. Visul de ambră.....	127
2. Finalul departamentului de tehnologie electronică.....	133
4. Agresorul zăcea în iarbă.....	138
1. Colonia ofidiană	140
2. Anacronism, atemporalitate.....	145
4. <i>It's better to burn out than to fade away</i>	149
D. Lilith dă tircoale.....	151
1. Un lagăr cu frontiere naturale	151
D. La marginea viltorii.....	155
A. Eliberarea poetului	160
D. Unde să mă mai duc?	161
2. Toate sînt nemuritoare	163
A. Triumful vieții pe dos.....	164

1. Anihilarea circulară	165
2. Dimbul Paradisului	166
D. Apocatastaza lui Ran	171
2. Lumina prieteniei.....	175
4. „Ar trebui să vă apucați cât mai sînteți în vervă”	176
1. Prințul cel mare	180
2. Radiografia ratării	184
3. „Viața nu cedează!”	190
∞ Despre dragoste	195
2. Moartea concentrică.....	199
Z. Ceața dintre ostroave	202
B. Iradierea punctului central	204
4. Precauțiunea lagărului	205
2. O ridicare la Văratec	208
1. Parabola războiului rece	211
2. <i>O pogorîre în Agapia</i>	213
3. Sînt fascinat de nonsensul c-aș putea fi util	216
2. Suspectul este domnul M.....	219
A. Scriem pentru că nu sîntem în stare să facem nimic	221
B. <i>Racolare</i> lui <i>Tagliavini</i>	222
2. Numele meu este J. S. A.	225
3. Îngeri pe fișia cuantică	227
2. Celălalt oraș	229
Z. Psihanaliza transfugului melancolic	235
B. Începutul unei cariere strălucite.....	238
D. Repatriere la casa de nebuni	241
1. Faza metalurgică	243
3. Regele cu mai multe denumiri	245
3. Capătul curcubeului.....	249
1. Entropia indulgenței comuniste	255

3. Prăbușirea semețiilor de lut	259
3. Eternitatea ca specie literară	262
2. Virful săgeții	268
B. Comunismul le-a oferit o șansă unică.....	269
3. Ne stingem plini de datorii	270
2. Aberația propriului trecut.....	275
4. Frunze prin coridorul de toamnă.....	277
B. Firea omului s-ar descompune chiar dacă ar fi atârnată în vid.....	282
2. „Teodora... Numele ei era Teodora!”.....	286
1. Casa nelocuită.....	289
5. Detronarea lui Climov	292
2. Rememorarea tristeții.....	298
5. Iluzia morții.....	303
2. Osuarul tinereții pierdute.....	304
§ Spirala tulburată.....	305
3. Răsturnarea unei plâsmuiri.....	309
2. Instinctul deturnat al mamelor care mor tinere	310
B. Forma actuală a haosului	312
3. Călătorie la capătul țării	314
D. Omul este un animal cu tentația posterității.....	315
1. Starea de cotropire a unității comportamentale	318
2. Poet laureat	323
3. Tinerețea răminea în urmă	324
A. Temporalitatea lui Möbius	326
1. Prima iubire a lui Nerval	327
3. Povestea unei vieți materiale.....	335
2. Murmur de neliniști.....	338
3. Trupul făpturii fără calități.....	339
1. Cineva lucrează la geneză	340
4. Zvon de port mortuar.....	344

2. Un magazin la ora închiderii	345
Σ Petrecerea.....	347
3. Călător prin deșert	356
2. Frecvența elementelor plăsmuite.....	357
D. Un bărbat se desprinde de capelă	359
1. Numele sfârșitului	365
120	374
Șase efecte finale	377
Ω Punctul Omega	381

© 2013 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: Hieronymus Bosch (circa 1450-1516), *Cele șapte păcate de moarte și ultimele patru lucruri* (1485, detaliu)

Foto autor: din arhiva personală

www.cartaromaneasca.ro

Editura Cartea Românească

București, Calca Victoriei nr. 133, sect. I

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

CANGEOPOL, LIVIU

Calnul prelevat în furtună / Liviu Cangeopol. – București: Cartea Românească, 2013

ISBN print: 978-973-23-3033-3

ISBN ePub: 978-973-46-4172-7

ISBN PDF: 978-973-46-4173-4

821.135.1-31

Printed in ROMANIA

Liviu Cangeopol

Calmul prelevat
în furtună

roman

CARTEA ROMÂNEASCĂ
2013

metamorfoze. O ușă deschisă pregătește închiderea alteia. Un nou salon, o altă terapie.

Terenul prăbușirii noastre este o pajiște interioară pe care pășește altcineva.

Nu mă pot întoarce înapoi, pentru că locul meu este ocupat de cel care-am fost, nu pot înainta, căci din mine nu va rămîne nimic. Pătrund în camera frigorifică. Pe-un raft, o chircitură strivită în formol. Deasupra, o bucată de carton mîzgălit în pripă: Rodion Domnaru. Cum au putut? După atrocitatea firii, disprețul nepregătit al bestiei superioare.

Am fost trimiși să salvăm, să vestim, să veghem. Ne-au fost presărate în cale cazne și orori. N-am fost în stare să vedem nimic în spatele lor.

3. Mesagerul încolțit

A închis ușa, a stins lumina în hol, a intrat în living. Încăperea era goală. În bucătărie, în dosul boilerului, Hubert tremura ca varga.

— Au plecat?

— Spuneai că totul e-n regulă cu spitalul...

Bărbatul își revenea cu greu. Lavo a adus sticla de whisky și au rămas în bucătărie, pe întuneric, mulțumindu-se cu lumina care venea din cealaltă odaie. După trei pahare, fugarul reuși să vorbească:

— De cîteva zile ne-am pricopsit cu un nou șef de clinică, dr. Friederich, din bunici naziști. Unchiul meu, plecat la o conferință pragheză, a neglijat să lase indicații asupra cazurilor speciale.

— Cît de special este cazul lui Dorin Monescu, care-și zice Hubert?

— Nu mai avem timp...

— La ce avem nevoie de timp?

— Ca să anunț sfîrșitul. Și alte mărunțișuri.

— Anunță...

— Constrîns de vinovăția smulgerii lui Emil din îmbrățișarea mizeriei, Karma a decis s-o rupă cu propria traiectorie.

— Ce vrei să spui?

— Cei cu care-ai vorbit s-au lăsat cuprinși de jocul copacilor, în contextul în care neajunsul a obturat priveliștea pădurii.

— Sugerezi că l-a căutat pe Zafar ca să comită un omor odios?

— Abia atunci ar fi fost abominabil, dar sensul de bază ar fi că el a cumpănit și, când a considerat că a sosit momentul, s-a deplasat în locația faptei, unde a împlîntat cuțitul în trupul nevolnicului cu intenția de a-l descotorosi de consecințele abjecției din care nu se mai putea desprinde de unul singur.

Lavo își acoperi fața cu palmele:

— Taci, nebun blestemat, taci!...

Pe obrajii lui Hubert se conturază două șanturi de aducțiune, ca unul care practicase îndelung taina regretului:

— Știu că sînt blestemat... Și nu-mi vine ușor nici să trăiesc astfel, nici să spun ce-am de spus sub sedative... Tot eu sînt cel judecat... Știam de la bun început... Din confesiunile lui Ran... Karma fusese prietenul lui, avea obligația să înțeleagă... S-a chinuit cu priza asta... Dar Ran nu mai este... L-au strivit demonii printre care trăiesc... A trebuit să reinterpretez o grămadă de circumstanțe ca să nu dau de bănuir. Să fabulez tîmpenii, să evoc povești cu străini. Să ascund. Vei găsi și o scrisoare printre hîrtii.

— Ran a avut probleme psihice!... N-a murit la spitalul de nebuni?

— Tocmai pentru că era sănătos. Dar ce crezi că-i interzicea Emil lui Luciu să povestească despre cele văzute? Ce-ți închipui că-a răsplătit tăcerea lui Karma asupra grozăviei la care Arhim a supus-o pe Elvira? Care altul să fi fost mobilul frămîntării care-i tortura sufletul zi și noapte? Ce-a iertat Emil pe patul de moarte? Propria crimă comisă asupra lui Geo? Ce n-a vrut frumoasa Lena să-ți destăinuie? Ce altceva ar putea pune imaginația în spatele dispariției lui survenite fără explicația unui bilet de adio?

— De unde să am eu răspuns la atîtea mistificări?

Cu fața ascunsă în palme, Lavonia își căută o vreme lacrimile, își șterse ochii cu o batistă scoasă din sertar, își suflă nasul, replică:

— Cît rațiune poate exista în mintea unui om urmărit de gardienii unui azil psihiatric? Mai multă decît în dragostea mea pentru el? Decît încrederea mea în noblețea, în geniul lui? Cît de infailibil poți fi tu, o ființă atît de... excentrică?

Hubert își îndepărtă lacrimile de pe obraji cu palma stîngă, zîmbi forțat, dădu un pahar de whisky peste cap, rosti:

— Mă-mpingi în paradoxul lui Epimenide...

— Atunci ce-mi arunci la picioare?

Părea un copil neputincios. Lavonia îl privea cu neîncrederea celui treaz pe cel în delir, cu compasiunea celui generos pe cel ce nu are. În această cheie, și nu în cea a iritării, ar trebui citită întrebarea care urmează:

— Cît îți datorez?

— Să-mi datorezi? După ce-am aflat lucruri înălțătoare despre oamenii printre care am trăit, după ce-am avut ocazia să fiu în compania unei femei atît de frumoase... O, nu, nu, nu, eu îți datorez... Nici nu știu cum să pornesc... Ori să închei... Detest să fiu nevoit să judec ceva dinafară... Cînd nici faptele mele nu sînt pe deplin justificate...

— Nu te simți bine?

Bărbatul o privi amar:

— Nici dacă aș fi fost mînat de păcat... Poate că n-ar trebui să mai continui... De cînd am început să te văd, trăiesc povara regăsirii ca un condamnat căruia zeii îi descarcă zilnic memoria. Aparent, nostalgia e rea, fiindcă ne ține în loc. Dar ea reprezintă dovada că, odată ajunși la destinație, moleculele substanței pure pe care-o vom înapoia nu vor avea nicio valoare dacă nu vor alcătui un tot. Bosonul declanșator, cel care, învîrtindu-se printre toți atomii, a conferit masă materiei în formare, este neputincios în prezența unei singure excepții, pe care o va păși cînd procesul va fi regenerat. Legăturile chimice care țin la un loc rețeaua indestructibilă a existențelor noastre asigurate de iubire. Bucuria de-a fi împreună, celulă cu celulă, alcătuind splendoarea finală prin corelațiile tautomerice ale atributelor sale. Prin fumul rămas va răsări ființa perfectă. Din iubirea noastră... A celor mai abjecte unități ale universului...

— Ești complet dereglat!

— Uneori mă agit sub spaima c-am să te uit și bat cu pumnii în ușa celei pînă vin străjerii de noapte. Alteori, sînt cuprins de revolta că a trebuit să te cunosc. Voi fi tentat să te reamintesc în alcool... Sau în melancoliile lui Constance Demby.

În clipa aceea geamul explodează în sute de cioburi și o matahală ciolănoasă năvăli în bucătărie, urlînd de durere, pentru că, în operațiunea fenestrării, se tăiasă la mîină. Se aruncă asupra lui Hubert, care n-avea de gînd să se lase domolit. Zbaterile celor doi pulsau dîre de sînge pe podea. În toiul procesului de capturare, se auzi un zgomot de frasin despicat de sus pînă jos și pe ușa dinspre sufragerie pătrunse cu umărul înainte celălalt gardian, care-l ajută pe primul, cu mișcări experte, să-l vîre iute pe Hubert într-o cămașă de forță plină de pete uscate de cerneală și resturi de mîncare. Unul din ei produse o seringă de oțel dintr-un toc de piele de la briu și-i făcu prizonierului o injecție în braț, prin pînza groasă a giulgiului cu cataramă. Hubert gemu cu ochii țintă în tavan, lăsînd să i se prelingă o spumă albă din colțul gurii, înțepenî cu limba afară, surprins de îngheț.

A. Oboseala unei vieți mizerabile

Li s-au alăturat. Au mîncat, au băut, s-au amuzat la poveștile lui Emil, au rîs de glumele lui Dante.

Domnule Hubert, știi care este locul ideal de moarte al unui detectiv literar?

Lisabona? – se miră Hubert cu un aer inspirat.

Nu. Sfîrșitul lecturii...

Hubert zîmbi:

Va îndrăzni cineva să mă omoare, domnule König? Aici?

N-ar fi acesta un impediment. Dar cine ar mai analiza implicațiile operei?

Care operă?

Ce crezi dumneata că sărbătorim noi în acest local?

Nu știu.

Opera noastră... Făcu un gest larg cu brațul, de jur-împrejur. Viețile pe care le-am trăit... Izbînda trecerii...

O ființă asemănătoare, de înălțime peremptorie, cu păr negru, ten gălbui și ochi albaștri, înfășurată în albul lucitor al unei mantii răcoroase de puf acoperind veșminte purpurii, își face apariția în intrarea boltită. Fața și palmele răspîndesc o lumină izvorită din interior, pulsînd în armonie cu respirația, care adie o briză copleșitoare în taverna transfigurată. Adunarea se ridică în picioare ca la un semn, în muzica scaunelor împinse pe pardoseală.

Ființa se îndreaptă spre capătul dinspre Nord al mesei. Ia loc. Se așază și ceilalți. O căldură aurie îi învăluie din toți ganglionii. Sînt dintr-o dată încărcăți de imponderabilitatea inefabilă a calmului, destinși sub boarea uitării, fericiți. Mai bine de-atît nu se simțiseră niciodată. Niciunul dintre ei, cu excepția străinului, n-ar fi putut preciza cît timp a trecut astfel. După oboseala unei vieți neobișnuite, mistuiți de exaltare.

D. Existența nu se ghidează după principii literare

„Dragă Ran,

Vei înțelege sensul prăbușirii mele? De la ratarea culturală pînă în inima criminalității. Stupid, înjositor, impardonabil. N-am făcut-o pentru Geo și nici ca impuls al revoltei. O, dacă aș putea găsi o demonstrație care să-mi servească din atîtea citate inutile!

Nu am privit niciodată *cariera* lui Emil ca fiind o pată pe blazonul familiei, pentru că sub comuniști nu mai existau nici blazoane, nici familii, ci adunături gregare strînse sub flamura unui nume de-mprumut, conveniențe sezoniere înecate în fiera rușinii că ajutam la perpetuarea sistemului. L-am privit dintotdeauna ca pe un erou marginal, încercînd să văd în el nu numai un luptător de mahala, ci chiar un soi de rebel anticomunist, personificare a noțiunii de nesupunere.

Resimțea povara îmbătrânirii mai mult decât noi. Limitele lui erau impuse de zgîrcenia mijloacelor de exprimare și domnia sa trebuia încheiată brusc ori trecută pe umerii fiului său. Ideologia terorii care transgresează orice lege nu poate fi susținută decât de un ansamblu organizat: lagăr de exterminare, închisoare de maximă securitate, stat comunist, pungă fascistă, dictatură militară. Lumea le cunoscuse sfârșitul. Dacă mintea lui a mai funcționat și după accident, e posibil să-și fi înțeles destinul fizic. Dacă era capabil de mișcare, alegerea fu consecința unui act de înțelepciune.

Nimic nu vine fără plată și, în ordinea firească a inflației universale, costul depășește valoarea. O inteligență ascunsă vine cu prețul nebuniei. Momentele de maximă sinceritate se plasează în vecinătatea visului, sper să înțelegi că sînt conștient de asta. Un asemenea om, exilat într-o asemenea bolgie, nu putea ieși fără prihană la suprafață. Destinele noastre se îngrămădesc sub o lespede de unde nu mai pot da ochi cu lumina zilei. E o luptă fără învingători.

M-am apropiat de locul în care zăcea, conștient că sinuciderea poate lua forma fratricidului. Prin perdeaua verzuie a ploii nu se întrezărea decât o momie descarnată care nu mai era demult el, ci simulacrul putred al unei epopei uitate; un substantiv comun stors de epitete. Șocul loviturii l-a reanimat, ca un regret tardiv. Pentru spectacol, însă, era prea târziu. Viața nu se ghidează după principii literare.

Știu ce-am făcut. Să nu-mi răspunzi. Dacă va fi vreodată ca drumurile rătăcirii să ne aducă față în față și nu vei fi pregătit să condamni, să nu spui nimic. Voi pricepe. Îmi pare rău că am fost nevoit să te fac părtaș... Bunul meu prieten..."

3. Moartea este un fruct interzis

Mihoel s-a ținut de cuvînt imediat ce am trecut pragul: mi-a facilitat capacitatea de a vedea pînă în cele mai obscure detalii, deși decorul temporal, contextul geografic, lumina reflectoarelor